

Gyenge forint, erős Pista!

RÁDI BALÁZS | FOTÓ: FICSOR MÁRTON

Kevesen gondolnák, hogy csemegekukoricával Franciaország és Magyarország látja el Európát, és már a Távol-Keleten is egyre divatosabbak az európai termékek.

A Kecskeméti Konzerv pozícióit a koronavírus-járvány tovább javítja, de a klímaváltozással még meggyűlhet a magyar zöldségtermelők baja. Kovács János ügyvezetővel beszélgettünk.

Kalandos történettel büszkélkedhet a kecskeméti konzervgyártás.

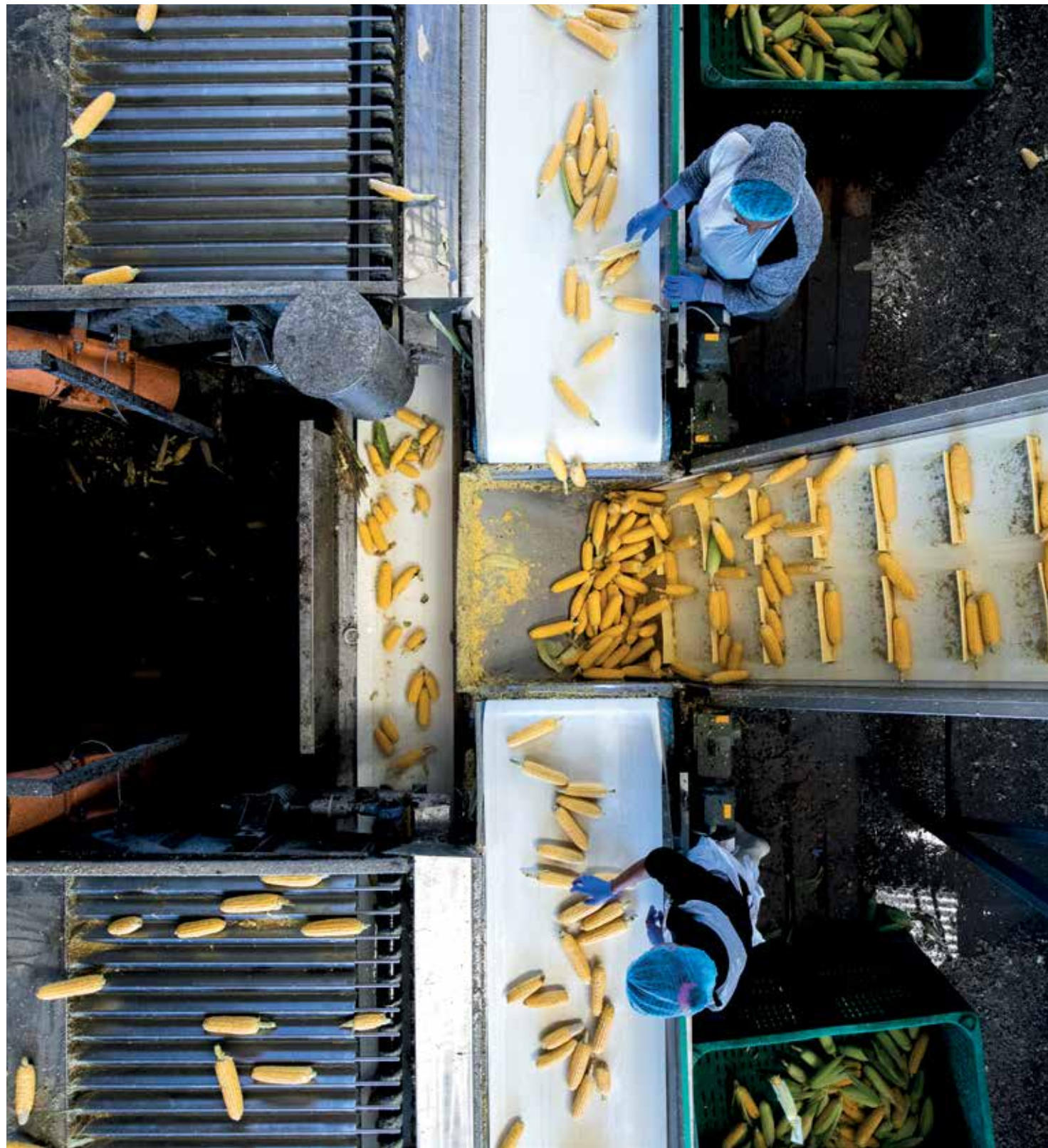
A konzervgyárat 1899-ben alapította egy dél-tiroli üzletember, azt az egyszerű gondolatot követve, hogy oda kell telepíteni a gyárat, ahol az alapanyag terem. Az osztrák tulajdonos a gyümölcsfeldolgozás fellegvárát hozta létre az Alföld közepén. A kommunizmusban a konzervgyárat egy tizenhat feldolgozóüzemből álló trösztbe olvasztották. Az egyesülés az egész KGST egyik legjelentősebb élelmiszer-termelője volt, a kecskeméti üzem akkor háromezer embert foglalkoztatott.

Milyen változásokat hozott a szocializmus összeomlása?

A rendszerváltoztatás után a külföldi tőkebefektetők valósággal lerohanták Magyarországot. A nagyobb hazai élelmiszer-feldolgozó vállalatokat piacszerzési céllal megvették, majd bezárták, vagy ha folytatódott is a termelés, szűkítették a termékportfóliót, és dolgozókat bocsátottak el. A kecskeméti gyárat 1993-ban az angol Hilldown Holdings és az amerikai H. J. Heinz Company konzorciuma vásárolta meg az államtól. Ebben az időben még négyszázféle terméket állítottak elő az üzemben, feldolgoztak uborkát és meggyet, gyártottak különféle lekvárokat és lecsót, illetve az orosz piac által igényelt zöldségkeverékeket. A Heinz több készítményt hatékonyabban állított elő más országokban, így racionalizálás címszó alatt elkezdte leépíteni a kecskeméti gyár portfólióját. Egyébként a hazai élelmiszeriparban sokkal nagyobb potenciál van, mint amit a véres-verejtékes munkával végzett leépítések során meghagytak belőle.

Hogyan sikerült visszavenni a konzervgyárat?

1998 augusztusában a nagy orosz rubelválság miatt nehéz helyzetbe került az üzem, mivel Oroszország volt a fő értékesítési piac. Úgy leértékeltődött az orosz valuta, hogy a becs-

lések szerint tíz évig sem lehetett volna profittal árut eladni nekik. Így 1999-ben egy Kanadába kivándorolt magyarnak adták el a gyárat, aki viszont nem értett a működtetéséhez, tőle 2003 nyarán megvásárolta az Univer-cégcsoport. Egyébként ekkor franciák is bejelentkeztek, hogy meg akarják vásárolni a komplexumot, és raktárat szeretnének kialakítani belőle. Szarka Balázs, az Univer vezetője viszont az asztalra csapott, és azt mondta, amíg ő a nevét adja a kecskeméti

„A hazai élelmiszeriparban sokkal nagyobb potenciál van, mint amit a véres-verejtékes munkával végzett leépítések során meghagytak belőle”

zöldségfeldolgozáshoz, nem lesz raktár a konzervgyárból. Ma már a hazai konzervipar kétharmada a franciák kezében van, és bár jó kapcsolatot ápolunk velük, azért pukkana pár üveg jó champagne, ha a kecskeméti konzervgyár bezárna. Mivel az Univer és a Kecskeméti Konzerv termékportfóliója és értékesítési rendszere nagyon eltért egymástól, 2005 elején a tulajdonosok megállapodtak, hogy a paradicsom- és a bébiételgyártó bázis az Univer érdekkörében marad, a zöldségkonzervgyártást pedig a Kecskeméti Konzerv végzi. A gyáron ma öt tulajdonos osztozik, négy magyar és egy német, így közel száz százalékban magyar kézbe került a társaság. A tulajdonosok egy része egyébként menedzserként dolgozik a cégben, én is.

Hogyan élték túl a koronavírus-járványt?

Kis iróniával a járvány a kánaánt hozta el nekünk. A Mercedes-gyár és beszállítói 2008-ban a városunkba költöztek, azóta egyre több munkavállalót szívtak el – 2018-ban már lehetetlen volt a város negyven kilométeres körzetében munkaerőt találni, csak az nem dolgozott, aki nem akart. Jellemzően ukrán vendégmunkásokkal enyhítettük a munkaerőhiányt. Most viszont a járvány okozta elbocsátások miatt válogatni is tudunk az álláskeresők közül. A koronavírus-járvány felkavarta az állóvizet, de a zavarosban lehet a legjobban halászni. Amikor normalizálódik majd a munkapiaci helyzet, a közmunkásokat kellene minél erőteljesebben a versenyszférába terelni.

Vendégmunkás vagy családpolitika? Melyik üdvösebb önöknek?

Ha pusztán a kapitalista matekot nézem, és a munkaerőhiányt importból oldom meg, megfelel a vendégmunkás foglalkoztatása. Hosszú távon viszont értelem szerűen jobban ragaszkodom a magyar munkavállalóhoz, hiszen szívesebben hallom a magyar szót a mindennapjaimban. Ha csak gazdasági a migráció, és nincs neki társadalmi következménye, az üdvös, például az ukránok esetében. Ám ha valaki csak a segílyt jönne felvenni, nem pedig dolgozni akar, az már nincs rendben. A klasszikus migránsproblémát ott kell megoldani, ahol keletkezik.

A konzervek eladását miként befolyásolta a járvány? Vissza kellett fogni a termelést?

Pont ellenkezőleg. Márciusban egy hónap alatt kéthavi termékmennyiséget kellett kiszállítanunk Nyugat-Európának, a bevásárlási pánik miatt elkapkodták a polcokról a konzerveinket. A nyár vége felé a koronavírus-járvány enyhülésével

KONZERVÁLJÁK A SIKERT

Az utóbbi két évben 825 millió forintos beruházást valósított meg a konzervgyár, ebből 412 millió forintot a Gazdaságfejlesztési és innovációs operatív program (Ginop) biztosított. A gyárat feldolgozó- és csomagolóberendezésekkel, informatikai eszközökkel és szoftverekkel bővítették.

KOVÁCS JÁNOS

A Kecskeméti Konzerv Kft. alapítója, résztulajdonosa, ügyvezető és gazdasági igazgatója.

az előző évek szintjére esett vissza az eladásunk, most azonban újra emelkedik.

Ez jelezte a második járványhullám megérkezését?
Igen, legalábbis a koronavírus-pánikot jól jelzi.

Felkészültek a második hullámra?

A korlátozások ellenére is tudnánk árut szállítani. Szerencsére a kormány szabad utat engedett a nemzetközi áru fuvarozásnak, ami elengedhetetlen a működésünkhöz. A következő év tavaszán ideiglenesen kevesebb munkavállalóra lehet szükség, most több mint ötszázan dolgozunk. A magyar fuvarozók közül sokan panaszkodtak, hogy a koronavírus tombolása mellett is dolgozniuk kell. Megsúgom: Lengyelországból a magyar árak kétharmadáért vállalják európai relációban a fuvarot. Még a magyar fuvarozók hiánya se akadályozná az áru eljuttatását a vásárlókhöz.

A forint erősödésének vagy gyengülésének szurkolnak inkább?

Van egy mondás a helyi zöldségfeldolgozók körében: „Gyenge forint, erős Pista!” Tehát mi a gyenge forintnak vagyunk a hívei, mert felpörgeti az árbevételünket. Egy OTP-elemzés szerint ha a vírus miatt gazdasági visszaesés lesz, azt csak a gyenge forint tudja rendesen kompenzálni.

Mennyire válságálló a konzervágazat?

Kilencvennyolc százalékban exportra értékesítünk, belföldön csak akkor adunk el, amikor a külföldi multi fiiláléja itthonra kér konzervet. Kereskedelmi szerződés alapján csak annyit termelünk, amennyit előre megrendelnek tőlünk. Ez egyfajta biztonságot ad. Egyébként ha most be kellene is zárunk a konzervgyárat, lenne idő eladni a termékeinket,

hiszen négy évig elállnak. Ezzel szemben például a tej egy többnapos országos áramszünet esetén megromlana. Azokat a termékeket szeretjük, amelyeket sorozatgyártásban nagy tételben lehet előállítani. Nem a prémiumkategóriába tartozunk, cserébe viszont masszív mennyiséget gyártunk. A csemegekukorica-termesztés és -feldolgozás az Egye-

Magyar konzerv az európai piacon

A társaság árbevételének több mint 90 százaléka származik exportértékesítésből. A cég jellemzően az Európai Unió országaiiban adja el termékeit.

6-7
ezer tonna
zöldborsó

140
millió darab
konzerv

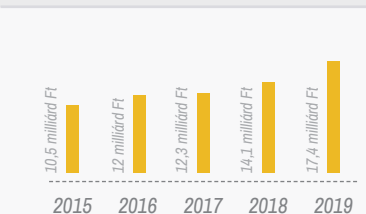

80-85
ezer tonna
csemegekukorica

338 fő

Munkahelyek száma
33%-os növekedés
2015 óta

Nettó árbevétel

Milyen tényezők nehezítik még a hazai konzervipar működését?

Az egyik a jó szakmunkások hiánya, amit a szakoktatás fejlesztésével kellene javítani. A tanárok jó része nem elég kvalifikált az adott szakma oktatásához – több szaktanárra lenne szükség. Egy másik probléma az ágazatban az élől munka költségének kiugró emelkedése, ami az egyénnek üdvös, nálunk viszont költségként csapódik le. A harmadik probléma pedig az összefogás hiánya. Egy lengyel dobozgyártó nekem száz euróért adja el azt, amit a honfitársának hetvenötért odaad. Ugyanez jellemzi a franciákat is. Mi, magyarok viszont nem tudunk összefogni.

Betörték a távol-keleti piacra is: Japánba már szállítottak egy rakomány konzervet. Milyen visszajelzést kaptak?

A japánok eddig jellemzően Thaiföldről szereztek be a konzervárut, de az utóbbi időben sem szállításbiztonságban, sem mennyiségben nem elégedettek az ottani termékekkel, ezért Európa felé fordultak. A Távol-Keleten sikk európai terméket venni. Az ázsiai termékek olcsóbbak az európaiaknál, de mennyiségben és minőségben messze elmaradnak tőlük, félnivalónk tehát nincs. Az európaiak is rájöttek, hogy ha több saját, a kontinensről származó terméket fogyasztanak, kevesebb kockázatnak vannak kitéve. Az európai készítmények garantáltan gmo-mentesek, és a szigorú minőségi követelményeknek is megfelelnek.

Van egyébként különbség a magyar és francia zöldség minősége között?

A magyar mezőgazdaság bizonyította, hogy megbízható. Lehet, hogy külföldön jó a gyümölcs, de az itthoni az igazi – erről a külföldiek nem is tudnak. Azt a dinnyét, amelyet a németek négy euróért árulnak, mi gyerekkoromban a tyúkoknak adtuk. A magyar dinnye jóval olcsóbb és édesebb. Ugyanez igaz a zöldborsóra. A franciák például a sörét nagyságú, pár milliméter átmérőjű borsót keresik a boltokban, holott az tápértékben és ízben meg sem közelíti a nagy szemű magyart. Tudják azt, hogy a franciák zöldborsóáromát is raknak a minizöldborsó-konzerveikbe? Mindig értetlenkedve nézem, hogy megvesszük itthon a marokkói paprikát, pedig a keresletet hazai terméskből is tudnánk fedezni. Orbán Viktor miniszterelnök mondta, hogy minden országnak meg kell védenie azt, amiben jó, és amit nemzeti értéknek tekint. A magyar kukorica ilyen. A franciák még a magyarországi gyáraikban előállított árut is úgy adják el, hogy az francia. A mi agrármarketingünk hiányzik, meg kellene győznünk a világot arról, hogy mi vagyunk a legjobb kukoricások.

Sokak fejében agrárnagyhatalomként él Magyarország, ez reális?

Teljes mértékben. Magyarország inkább tekinthető agrárnagyhatalomnak, mint ipari országnak. A csemegekukorica területén a franciák mellett Európa piacvezetői vagyunk. Magyarországon nagyjából félmilliárd doboz konzervet állítunk elő. Az egész hazai belső fogyasztás húszmillió doboz konzerv, tehát egy hét alatt Magyarország egész éves konzervszükségletét legyártjuk. |m|